

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Τού συγγραφέως κ. ΙΩ. ΜΟΥΡΕΛΛΟΥ

49ον

—“Έχεις δίκιο, Τρύφωνα. Θυμάσαι τη βραδιά που μάς πήγε η φροιάδιν “Ελσα στο θέατρο για ν’ ακούσουμε το “Ταχχότσερ” του Βάγνερ; Δεν είχες καθόλου διάθεση.”

—Πραγματικά. “Ήμουν πολύ θλιμμένος.”

—Μά γιατί; “Απόφυγα να σὲ ρωτήσω τότε.”

—“Γιατί δὲν ήξερα τὴ “μουσική γλώσσα”, γιὰ νὰ αὐθαινόθω θάβαια τὴν ὁμορφίαν τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Βέβαια, μοῦκανε ἐντύπωση τὸ ἐπιφανειακὸ μέγεθος τοῦ ἔργου. Εὐχάριστο, μὴν ἀπ’ ἐπὶ ἐβλεπα κ’ ἀπ’ ἐπὶ, ἀκούα, μὰ ἡ ψυχὴ μου ἔμενε ἀσυγκίνητη, γιατί δὲν μποροῦσε νὰ συγκινήθῃ, ἀφοῦ δὲν ήξερε τὴ “μουσική γλώσσα”. Μπορεῖς ν’ ἀκούσεις ἕνα θαυμαστὸ ἀγγλικὸ ποίημα, μὰ δὲν θὰ συγκινήθῃς ποτέ, γιατί δὲν ξέρεις τί λέει. Δὲ συμφωνεῖς;”

—Συμφωνῶ. Μὰ ἐγὼ, Τρύφωνα, ἐυχαρίστηκα πολὺ.

—Εἶσαι ὀλιγαρκής. “Ἰκανοποιήθηκες μὲ τ’ ἐπὶ ἐβλεπες κ’ ἐυχαρίστηθηκες μὲ τὴν μουσικὴ ἐκτελέσει, ποὺ ἦσαν ἀντιληπτές καὶ σὲ μένα.”

Μὰ τὴ θάβουτῃ ἐννοία τοῦ ἔργου, ποὺ σοὺ τὴ δίνει ἡ μουσικὴ μὲρψωση δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἐξηγ. Σὺν κλέψιμα κ’ ἀρπάζματα παίρνομε κάπου κατὸ μούτιο, ποὺ δημιουργεῖ τὴ συνοχή τοῦ ἔργου καὶ τὴ λεπτὴ προσαρμογὴ τῶν ἐννοιῶν τοῦ ποιητὴ μουσικοῦ.

“Ἐν ὧ οἱ ἄλλοι ἀρπαξέτε σκεδὸν ὅλοι ἐδῶ μὲ τὴν μὲρψωσίν των, ἱερουργοῦσαν” ὅπως ἐ-ρουργῶ κ’ ἐγὼ ἀκούοντας τὸν “Οἰδίποδα” ἢ τὴν “Ἀντιγόνη”. γιατί μπορῶ νὰ παρακολουθῶ ἀπρόσκοπτα τὴς μεγάλῃς ἰδέας τοῦ ποιητῆ.

“Ἡ μουσικὴ εἶναι κ’ αὐτὴ μιά γλώσσα, ποὺ ἐνθὶ διαβάζεται καὶ μεταδίδεται ὁμοίωμα, σκεδὸν σ’ ὅλο τὸν κόσμῳ, δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξῇ τοιγὰρ ὅριζα καὶ χρονικὸς σταθμὸς.” Ἐτοί δικαιο-λογεῖται ἡ διάκρισις ἐπὶ Γερμανικῇ, Γαλλικῇ, Ἰταλικῇ, Ἰσπανικῇ κ. ἂν ἀνταλτί-χη μουσικῇ. “Ὅσο γὰρ τὸς χρονικοὺς σταθμοὺς, συναντᾷ κανεὶς κάποτε τραγικὴς ἀντι-θέσεις, γιὰ νὰ μὴν πᾶ κατα-πτώσεις, ποὺ σὺν ἀλάνθαστος δεῖκνται δειχνεῖ τὴν ἀλλοτρί-τητα τοῦ ἀνθρώπινου ψυχολογικοῦ ταμπεραμέντου τῶν ἐποχῶν.” Ἐτοί ἐξηγεῖται πῶς τὸ Μπε-ττόβεν, τὸ Μότσαρτ καὶ τὸ Λίστ τὸν διαδέχτηκε ἡ Ἀμερικάνικη τζάζ.

“Ἀναγκάστηκε νὰ συμφω-νήσῃ σ’ αὐτὸ μαζὶ τοῦ ἡ “Ε-λένη καὶ νὰ κρύψῃ τὴ μουσι-κή λύπη της, γιατί τὴς ἔλει-πε κ’ αὐτῆς ἡ μουσικὴ μὲρ-ψωση, ποὺ τῶρα πιά ἦταν πολὺ ἀργά γιὰ νὰ ζητήσῃ ν’ ἀποχτήσῃ.”

Μιὰ ἄλλη μέρα παρακολού-θησα τὸ “Ζίγκριντ” τοῦ Βάγνερ. Τὸ ἔργο αὐτὸ ἔκαμε ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση τοῦ Τρύ-φωνα, ὅχι γιὰ τὴν μουσικὴ του, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ αὐ-σθάνῃ τίς λεπτότητές της.

καὶ τὴν ἀπόλυτη προσαρμογὴ

τῆς πρὸς τὴς μεγάλῃς ἰδέας

τοῦ συνθέτη, γιὰ τὴν ἡθικὰ

σύμβολα ποὺ κλειδοῦσε τὸ ἔργο

αὐτό. Εἶχε διαβάσει μιὰ θαυ-μαστὴ ἀνάλυση τῶν ἔργων

τοῦ Βάγνερ κ’ ἔτσι τῶρα εὐ-κολώτερα ἔμπαινε μέσα στὴς

ἰδέες τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ.

“Ἐτοί μποροῦσε νὰ παρακο-λουθῆσῃ τὸ σύμβολο τοῦ Βο-τὴν

μὲ τὸς σημερινούς και-ρούς καὶ τοῦ Ζίγκριντ μὲ τὸ

συμβολισμὸν τῶν ἐπερχομέ-νων καιρῶν. Μόνον ὅστερα ἀπὸ

τὴ μελέτη τοῦ αὐτοῦ κατάλαβε

πῶς σὸ “Λυκόφως τῶν Θεῶν”

ὁ μεγάλος συνθέτης φαντά-στηκε τὴ Βαλχάλα—τὴ σύγ-χρονη κοινωνία—νὰ κατακρη-μνίζεται κάνοντας θέση στὴν

ἀναγεννώμενη ἀνθρωπότητά. Πόσο θάβει αὐτὸ αἰώνια θά-πρεπε νάβει τῆς ἀνθρωπότη-της ἡ εὐγνωμοσύνη στὸν ὄντι-μοδὸ βασιλῆα τῆς Βαυαρίας

Λουδοβίκου Β’, γιατί ἐοήθησε τὸ

μεγάλο μουσουργὸ νὰ παρο-μοιάσῃ τὰ ἔργα του καὶ νὰ

ἐπιβράσῃ τόσο θαυρασημάντα

πάνω της!

Μιὰ ἀπὸ τὴς δυνατές χαρές

τοῦς ἦταν σὺν ἔπαιρναν γράμ-ματα ἀπ’ τὴν πατρίδα τους.

Δοκίμασαν συχνὰ τὴ χαρὰ αὐ-τῇ, γιατί τοὺς ἔγραφε τακτι-κὰ ὁ Βερλίνος καὶ ὁ κ. Οἰκο-νομιστῆς, ποὺ κάθε τόσο φανέ-ρον τὴν χαρὰ τοῦ γιὰ τὴς

πρώτους τοῦ Τρύφωνα, ποὺ

τὴς μάθαινε τακτικὰ ἀπὸ τὸν

καθηγητὴ τῆς “Ἀκαδημίας

Βάγνερ”. Ἀπ’ τὴν ἰδιαίτερὴ

ποικιλίαν εἶχαν τακτικὰ

γράμματα τῆς μητέρας των,

τοῦ “Ιωακείμ”, τοῦ “Ἀλέκου

καὶ τῆς Στάσας, ποὺ τοὺς ἔ-γραφαν τὰ ἰδιαίτερα τοῦ πα-

τρίου κύκλου των.

(Συνεχίζεται)

Συνεχῶς

Χειμῶνας,

καλοκαίρι

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑΔΑ καὶ ἡ

ΤΕΙΣΙΜΠΡΑ(βόμβη)

ἢ καλοκαίρι ποὺ οὐδὲν ἔχει

ὑπό φυσικὸ κυνὸ

λεμονιῶν-πορτοκαλῶν:

“ZENIO”

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΛΕΜΟΝΑ